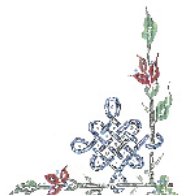

Δρος Χαραλάμπους Μ. Μπούσια
Μεγάλου Ὑμνογράφου
τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας

Α Κ Ο Λ Ο Υ Θ Ι Α
ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ
ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΥ ΧΩΝΙΑΤΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

2005

Καλύβια. Ἅγιος Πέτρος
στοὺς “Ἐννέα Πύργους”
Ἡ προσωπογραφία τοῦ
Μητροπολίτου Ἀθηνῶν
Μιχαήλ Χωνιάτου
(1232).

ΕΝ Τῷ ΜΙΚΡῷ ΕΣΠΕΡΙΝῳ

**Μετὰ τὸν Προοιμιακόν, εἰς τὸ Κύριε ἐκέκραξα, ἰστῶμεν
στίχους δ' καὶ ψάλλομεν Στιχηρὰ Προσόμοια.**

ᾠχος α΄. Πανεύφημοι μάρτυρες.

Φρουγίας τὸν γόνον, Μιχαήλ, Κολλοσῶν ἐκβλάστημα, τὸν
δι' αὐτοῦ εὐρυμάθειαν καὶ πίστιν χάριτι Πνεύματος
ἁγίου Ἀθηνῶν τῆς πόλεως σοφῶς προχειρισθέντα ἐπίσκοπον
ἐγκωμιάσωμεν ὡς ποιμένα θεοπρόβλητον καὶ πατέρα σεμνὸν
καὶ φιλόστοργον.

Θεόπνουν φρουρὸν καὶ ἄρωγὸν Ἀθηναίων μέλψωμεν
νῦν Μιχαήλ τὸν σοφώτατον, Ἀτθίδος καύχημα, φίλον
ἀσκουμένων ἐν σπηλαίοις ἔνθερμον τοῦ ὄρους τοῦ Πανείου
καὶ πρόμαχον ἐν περιστάσεσι καὶ ἀνάγκαις τοῦ πληρώματος
Ἐκκλησίας ψαλμοῖς τε καὶ ᾠδαῖσιν.

Αγέλης ἀνύστακτε ποιμὴν Ἀθηνῶν, διέλαμψας θεοκινήτου γραφίδος σου καὶ συμπαθείας σου ἀστραπαῖς πρὸς χρείαν καὶ ἀνάγκην ἔχοντας, φωσφόρε Μιχαήλ, σκεῦος χάριτος καὶ ἀνακτόριον θεοπνεύστου κατηχήσεως, ῥητορείας καὶ φιλαγιότητος.

Καυχῶνται σὴ δόξη, Μιχαήλ Χωνιάτα ἐνθεε, τῆς Μεσογαίας περὶχωρος, ἡ νῆσος Εὐριπος, Κέα καὶ ἡ μάνδρα τοῦ Προδρόμου, ἅγιε, ἐν ἧ καλῶς τὸ ζῆν ἐξεμέτρησας καὶ ἡ περιδοξος Ἀθηναίων πόλις πόνοις σου, ἀντιλήψει τῇ σὴ ἦν ἐκόσμησας.

Δόξα. Ἦχος β΄.

Θεοφιλῶς ποιμάνας Ἀτθίδος τὴν λογικὴν ἀγέλην ὡς ἀληθῆς ιεράρχης καὶ λειτουργὸς θείας δόξης διέλαμψας, Μιχαήλ, σοφίας τῆς θύραθεν καὶ τῆς ἐνθέου φρουκτώρημα· φωτίσας οὖν σῆς φιλαγιότητος ἀκτίσι τοὺς ἐν Ἀττικῇ οἰκοῦντας, ἐξ ὧν ἐκουσίως ἐμακρύνθης ἔνεκα τῆς εἰσβολῆς τῶν Βουργουνδίων, πόλου οἰκήτωρ ὄφθης θειότατος καὶ πρεσβευτῆς ἡμῶν πρὸς Κύριον ἐνθερμος.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου...

Ἀπόστιχα. Ἦχος β΄. Οἶκος τοῦ Ἐφραθᾶ.

Ἐλαμψας, Μιχαήλ, κλεινὲ Μητροπολίτα τῶν Ἀθηνῶν,
ἀκτίσιν ἐνθέου ποιμασίας καὶ θεϊκῆς σοφίας σου.

Στίχος. Τίμιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος τοῦ Ὁσίου
Αὐτοῦ.

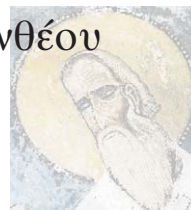
Θεῖε Ἀρχιερεῦ Ἀτθίδος, Χωνιάτα, τὴν ἄσκησιν ἐξήλους
πατέρων τοῦ Πανείου τοῦ ὄρους, ὀσιώτατε.

Στίχος. Μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον.

Ἐνθεε Μιχαήλ, τοῦ θείου Ταξιάρχου ἐπώνυμε, ἐν Χώναις
ἐβλάστησας, ἐν αἴσπερ αὐτὸς ἐθαυματούργησεν.

Δόξα. Τριαδικόν.

Χαῖρε, Τριάς σεπτὴ, ἡ δείξασα σοφίας ταμεῖον Σῆς ἐνθέου
τὸν Μιχαήλ, Ἀτθίδος κλεινῆς τὸν ἀρχιποίμενα.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Χαῖρε, Μήτηρ Θεοῦ, ὑπερευλογημένη, ἡ σκέπουσα ἀπαύ-
στως τοὺς σὲ ὑμνολογοῦντας, σεμνὴ Ἀθηνιώτισσα.

**Νῦν ἀπολύεις... τὸ Τρισάγιον, τὸ Ἀπολυτίκιον ἐκ τοῦ
Μεγάλου Ἑσπερινοῦ καὶ Ἀπόλυσις.**

ΕΝ Τῷ ΜΕΓΑΛῷ ΕΣΠΕΡΙΝῳ

Μετὰ τὸν Προοιμακόν, τὸ Μακάριος ἀνὴρ, εἰς δὲ τὸ Κύριε ἐκέκραξα, ἰστῶμεν στίχους στ' καὶ ψάλλομεν τὰ ἐξῆς Προσόμοια.

Ἦχος α'. Τῶν οὐρανίων ταγμάτων.

Τὸν πολυτίμητον ὄλβον Χριστοῦ τῆς πίστεως, σεπτὸν Μητροπολίτην, Μιχαήλ Χωνιάτην, καὶ πρόεδρον καὶ μύστην τῶν Ἀθηνῶν, καταστέψωμεν ἄσμασι μελισταγέσι σοφίας ὡς ἀληθοῦς εὐπρεπέστατον ἀνάκτορον.

Τῶν Κολοσσῶν τῆς Φρυγίας τὸ θεῖον βλάστημα, τὸν τῆς Θεοῦ σοφίας ἐξανθήσαντα ῥόδα εὐώδη, ποιμενάρχην θεοειδῆ, Μιχαήλ, θεοπρόβλητον τῶν Ἀθηνῶν, εὐφημήσωμεν ἐν χορῳ, φιλεόρτων τὰ συστήματα.

Τὸν ἑαυτὸν ἐν καμίνῳ ἀγάπης τήξαντα διπλῆς πρὸς τὸν πλησίον καὶ Θεὸν καθηκόντως, θεόπνουν Χωνιάτην, νῦν Μιχαήλ, ὡς κηρίον ὑμνήσωμεν καὶ τὰς αὐτοῦ ἐκζητήσωμεν προσευχὰς πρὸς τὸν εὐσπλαγχνον Θεάνθρωπον.

Τὸν ζηλωτὴν τῶν καμάτων ἀνευφημήσωμεν τῶν ἀσκητῶν σπηλαίων τοῦ Πανείου τοῦ ὄρους καὶ φίλον ἡσυχίας καὶ προσευχῆς, Μιχαήλ τὸν φιλάγιον, καὶ θεοῖσ' ἡμίονα κήρυκα μελιχροῖς ἐγκωμίοις ὡς ἰσάγγελον.

Ἐν δυσχειμέροις τοῖς χρόνοις ἐμποδιζόμενος ὑπὸ ἐπιδρομέων Δυτικῶν ἐξασκήσαι διοίκησιν σῆς ποιμένης πνευματικῆς, Μιχαήλ, κατεδίκασας εἰς ἐξορίαν, πανόσιε, ἑαυτόν, ἱεράρχα ταπεινότατε.

Μνήμην τελοῦντες σὴν θείαν καὶ ἀεισέβαστον, τῶν Ἀθηναίων δῆμοι, Μεσογαίας χορεῖαι, πιστοὶ Θεσσαλονίκης, Θερμοπυλῶν, νήσου Κέας, πανεύφημε, καὶ τῆς Εὐβοίας τιμῶμέν σε, Μιχαήλ Χωνιάτα, πνευματέμφορε.

Δόξα. Ἦχος πλ. β΄.

Ταπεινοφροσύνης καὶ ἀρετῆς στολὴν ἐνδυσάμενος τὴν λογικὴν τῶν Ἀθηναίων ἐποίμανας σοφῶς ἀγέλην, τὴν

εἰς αἰῶνας εὐγνωμόνως τιμῶσάν σε, Μιχαήλ λογιώτατε· εὐσυμπάθητος γὰρ ὢν καὶ φιλάγιος καὶ ζηλωτῆς τοῦ ἀρχαίου τῶν Ἀθηνῶν πνευματικοῦ κάλλους, οὐκ ἔπαυσας διδάσκειν τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα ταῖς ψυχαῖς σοῦ ποιμνίου καὶ συντρέχειν ταῖς ἀνάγκαις τῶν πτωχῶν καὶ πενήτων· στέφος οὖν δεξάμενος παρὰ Κυρίου ζωῆς αἰωνίου χάριν εἴληφας πρεσβεῦειν ὑπὲρ τῶν τιμώντων τὴν ἀεισέβαστον μνήμην σου.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Τίς μὴ μακαρίσει σε, Παναγία Παρθένε,...

Εἵσοδος. Φῶς ἰλαρόν. **Τὸ Προκείμενον τῆς ἡμέρας καὶ τὰ Ἀναγνώσματα.**

Παροιμιῶν τὸ Ἀνάγνωσμα.

(Κεφ. δ' 10 - 19)

Ἄκουε, υἱέ, καὶ δέξαι ἐμοὺς λόγους καὶ πληθυνθήσεται ἔτη ζωῆς σου, ἵνα σοι γένωνται πολλὰ ὁδοὶ βίου· ὁδοὺς γὰρ σοφίας διδάσκω σε, ἐμβιβάζω δέ σε τροχιαῖς ὀρθαῖς. Ἐὰν γὰρ πορεύῃ, οὐ συγκλεισθήσεταιί σου τὰ διαβήματα, ἐὰν δὲ τρέχῃς οὐ κοπιήσεις. Ἐπιλαβοῦ ἐμῆς παιδείας, μὴ ἀφῆς, ἀλλὰ φύλαξον

αὐτὴν σεαυτῷ εἰς ζωὴν σου. Ὅδοὺς ἀσεβῶν μὴ ἐπέλθῃς, μηδὲ ζηλώσης ὁδοὺς παρανόμων· ἐν ᾧ ἂν τόπῳ στρατοπεδεύσωσι, μὴ ἐπέλθῃς ἐκεῖ, ἔκκλινον δὲ ἀπ' αὐτῶν καὶ παράλλαξον. Οὐ γὰρ μὴ ὑπνώσωσιν, ἐὰν μὴ κακοποιήσωσιν, ἀφήρηται ὁ ὕπνος αὐτῶν καὶ οὐ κοιμῶνται· οἶδε γὰρ σιτοῦνται σῖτα ἀσεβείας, οἴνω δὲ παρανόμῳ μεθύσκονται. Αἱ δὲ ὁδοὶ τῶν δικαίων ὁμοίως φωτὶ λάμπουσι, προπορεύονται καὶ φωτίζουσιν, ἕως κατορθώσῃ ἡ ἡμέρα· αἱ δὲ ὁδοὶ τῶν ἀσεβῶν σκοτειναί, οὐκ οἶδασι πῶς προσκόπτουσιν.

**Σοφίας Σολομῶντος τὸ Ἀνάγνωσμα.
(Κεφ. α' 1 - 10)**

Ἀγαπήσατε δικαιοσύνην, οἱ κρίνοντες τὴν γῆν, φρονήσατε περὶ τοῦ Κυρίου ἐν ἀγαθότητι καὶ ἐν ἀπλότητι καρδίας ζητήσατε αὐτόν· ὅτι εὐρίσκεται τοῖς μὴ πειράζουσιν αὐτόν, ἐμφανίζεται δὲ τοῖς μὴ ἀπιστοῦσιν αὐτῷ. Σκολιοὶ γὰρ λογισμοὶ χωρίζουσιν ἀπὸ Θεοῦ, δοκιμαζομένη τε ἡ δύναμις ἐλέγχει ἄφρονας. Ὅτι εἰς κακότεχνον ψυχὴν οὐκ εἰσελεύσεται σοφία, οὐδὲ κατοικήσει ἐν σώματι καταχρέῳ ἁμαρτίας· ἅγιον γὰρ πνεῦμα παιδείας φεύξεται δόλον καὶ ἀπαναστήσεται ἀπὸ λογισμῶν ἀσυνέτων καὶ ἐλεγχθήσεται ἐπελθούσης

ἀδικίας. Φιλάνθρωπον γὰρ πνεῦμα σοφίας καὶ οὐκ ἁθρώσει βλάσφημον ἀπὸ χειλέων αὐτοῦ· ὅτι τῶν νεφρῶν αὐτοῦ μάρτυς ὁ Θεὸς καὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ ἐπίσκοπος ἀληθῆς καὶ τῆς γλώσσης ἀκουστής· ὅτι πνεῦμα Κυρίου πεπλήρωκε τὴν οἰκουμένην καὶ τὸ συνέχον τὰ πάντα γνῶσιν ἔχει φωνῆς. Διὰ τοῦτο φθεγγόμενος ἄδικα οὐδεὶς μὴ παροδεύσῃ αὐτὸν ἐλέγχουσα ἢ δίκη. Ἐν γὰρ διαβουλίαις ἀσεβοῦς ἐξέτασις ἔσται, λόγων δὲ αὐτοῦ ἀκοὴ πρὸς Κύριον ἥξει εἰς ἔλεγχον ἀνομιμάτων αὐτοῦ· ὅτι οὕς ζηλώσεως ἀκροᾶται τὰ πάντα καὶ θροῦς γογγυσμῶν οὐκ ἀποκρύπτεται.

**Σοφίας Σολομῶντος τὸ Ἀνάγνωσμα.
(Κεφ. γ' 1 - 9)**

Δικαίων ψυχὰι ἐν χειρὶ Θεοῦ καὶ οὐ μὴ ἄψηται αὐτῶν βάσανος. Ἔδοξαν ἐν ὀφθαλμοῖς ἀφρόνων τεθνάναι καὶ ἐλογίσθη κάκωσις ἢ ἔξοδος αὐτῶν καὶ ἡ ἀφ' ἡμῶν πορεία σύντριμμα, οἱ δὲ εἰσιν ἐν εἰρήνῃ. Καὶ γὰρ ἐν ὄψει ἀνθρώπων ἐὰν κολασθῶσιν ἢ ἐλπίς αὐτῶν ἀθανασίας πλήρης· καὶ ὀλίγα παιδευθέντες μεγάλα εὐεργετηθήσονται, ὅτι ὁ Θεὸς ἐπέειρασεν αὐτοὺς καὶ εὗρεν αὐτοὺς ἀξίους ἑαυτοῦ· ὡς χρυσὸν ἐν χωνευτηρίῳ ἐδοκίμασεν αὐτοὺς καὶ ὡς ὀλοκάρπωμα

Μολυβδόβουλλο τοῦ ἀγίου Μιχαήλ τοῦ Χωνιάτου (Θήβα, 13ος αἰώνας)

Ἀθήνα. Παρθενώνας.
Παναγία Ἀθηνιώτισσα

Τὸν 12 αἰ. μεταφέρεται
ἐκεῖ ἡ ἐπισκοπικὴ ἔδρα τῆς
πόλης, ὅποτε ἐγκαθίσταται
καὶ ὁ Μητροπολίτης
Μιχαὴλ Χωνιάτης, ὁ ὁποῖος
ἐξωράϊσε τὸν ναό.

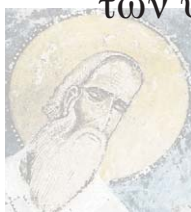
θυσίας προσεδέξατο αὐτούς. Καὶ ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀναλάμπουσι καὶ ὡς σπινθήρες ἐν καλάμῃ διαδραμοῦνται· κρινοῦσιν ἔθνη καὶ κρατήσουσι λαῶν καὶ βασιλεύσει αὐτῶν Κύριος εἰς τοὺς αἰῶνας. Οἱ πεποιοθέντες ἐπ' αὐτῷ συνήσουσιν ἀλήθειαν καὶ οἱ πιστοὶ ἐν ἀγάπῃ προσμενοῦσιν αὐτῷ, ὅτι χάρις καὶ ἔλεος ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ καὶ ἐπισκοπῇ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΙΤΗΝ

Ἰδιόμελα.

Ἦχος α΄.

Εὐφραίνου ἐν Κυρίῳ Ἀθίδος πόλις ἡ ἔνδοξος τελοῦσα τὴν μνήμην τοῦ εὐσυμπαθήτου, λογιωτάτου καὶ γενναιόφρονος ἱεράρχου σου, Μιχαὴλ τοῦ Χωνιάτου· οὗτος γὰρ εὐαγγελικῶς πολιτευσάμενος τὴν πάλαι χρυσοστόλιστον πόλιν καὶ σύμπασαν τὴν ἡλιόφωτον Ἀττικὴν κατεκόσμησε χρηστοθηεῖα καὶ λόγοις θεοπνεύστοις καὶ νῦν Χριστοῦ τὸ πρόσωπον θεώμενος ἐν πόλῳ, ἀδιαλείπτως πρεσβεύει ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

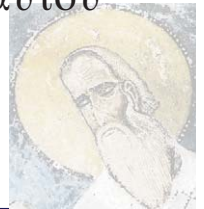

Ἦχος β΄.

Τῆς τῶν Ἀθηνῶν Ἐκκλησίας τὸν παμφαέστατον φωστῆρα, Μιχαήλ τὸν Χωνιάτην, οἱ πιστοί, ἀξιοχρέως εὐφημήσωμεν· οὗτος γὰρ ἀκτίσι τῆς αὐτοῦ φιλαγίου πολιτείας κατεφώτισε τὴν ἐν σκότει ἀγνωσίας κειμένην ἐχθροῖς ὑπόδουλον αὐτοῦ λογικὴν ποιμένην καὶ πρὸς φωταυγῆ σκηνώματα θεογνωσίας καὶ σωτηρίας αὐτὴν ἀπλανῶς κατηύθυνε· καὶ νῦν ὡς κληρονόμος τῶν ὑπερφώτων ἐπάλαξεον τῷ αἰωνίῳ Φωτοδότῃ ἀδιαλείπτως πρεσβεύει ἀνατεῖλαι καὶ ἡμῖν ἡμᾶρ αὐτογνωσίας καὶ σωτηρίας τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἦχος γ΄.

Τῶν ὑπερασπιστῆν τῶν πτωχῶν καὶ πενήτων καὶ συλλήπτορα τῶν κατατροχομένων Ἀθηναίων, τὸν βιοῦντα ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ’ ἐν οὐρανοῖς ἔχοντα τὸ πολίτευμα, Μιχαήλ, τὸν θεοφρούρητον Μητροπολίτην, ἀξίως τιμήσωμεν· οὗτος γὰρ ἀνελθὼν τῆς ἀρετῆς τὰς βαθμίδας εἰς ὕψος κατήντησε πνευματικῆς τελειώσεως καὶ θεώσεως καὶ νῦν Ἀγγέλων χορείαις συνευφραινόμενος τοὺς ἐκτελοῦντας τὴν μνήμην αὐτοῦ εὐλογεῖ καὶ ἀγιάζει καὶ ὁδηγεῖ πρὸς ζωὴν τὴν αἰώνιον.

Ἦχος δ΄.

Τὸ τῆς Φρυγίας θεόφυτον κρίνον καὶ Ἀθηνῶν μυροβόλον λείριον, Μιχαήλ, εὐσχημόνως οἱ πιστοὶ μεγαλύνωμεν καὶ ἐν εὐλαβείᾳ αὐτῷ βοήσωμεν· ῥητόρων ἀκρόρεια καὶ θεοκηρύκων πρόβoλε, ὁ ἐμπράκτως προασπισθεὶς τῆς σῆς ποιίμνης τὰ συμφέροντα, ῥῦσαι ἡμᾶς κινδύνων καὶ θλίψεων καὶ συμφώνως τοῖς τοῦ Χριστοῦ ἐντάλμασι διάγειν ἡμᾶς ἀξίωσον τοὺς ἐορτάζοντας πόθῳ τὴν ἁγίαν μνήμην σου, ἀοίδιμε.

Δόξα. Ὁ αὐτός.

Δεῦτε, φιλεόρτων Ὁρθοδόξων συστήματα, τὸν ταπεινὸν καὶ φιλάγιον ἱεράρχην, ὡς κοσμήτορα Ἀθηνῶν, Μεσογαίας, Θεσσαλονίκης, Θερμοπυλῶν, Εὐβοίας καὶ Κέας, Μιχαήλ τὸν Χωνιάτην, ἀξιοχρέως τιμήσωμεν κράζοντες ζηλωτὰ τῆς ἐν Χριστῷ τελειώσεως, καὶ φίλε τῶν ἀσκουμένων καὶ ὑπέρμαχε τῶν ἐμπεριστάτων, Χριστὸν δυσώπει διδόναι τοῖς ἰκέταις σου ἐμπταισμένων ἄφεισιν καὶ μέγα ἔλεος.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

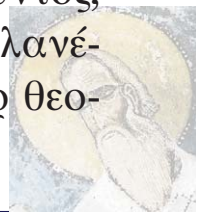
Ἐκ παντοίων κινδύνων τοὺς δούλους σου...

**Εἰς τὸν Στίχον. Στιχηρὰ Προσόμοια.
Ἦχος πλ. α΄. Χαίροις, ἀσκητικῶν.**

Χαίροις, τῆς Ἐκκλησίας φωστήρ, ὁ λογιότητι φαιδρύνας τὰ σύμπαντα, καὶ πάντας καταφωτίσας τοὺς Ἀθηναίους αὐγαῖς σῶν σοφῶν ῥημάτων, πάτερ ὅσιε, ποιμὴν θεοπρόβλητε, ἀρχιθῦτα θειότατε, ἱεροφάντορ εὐκλεὲς καὶ ἀνύστακτε ὄντως πρόεδρε τοῦ κλεινοῦ πάλαι ἄστεως ὅθεν τὴν θείαν μνήμην σου τιμῶντες ἀείποτε σέ, Μιχαήλ Χωνιάτα, ἀνευφημοῦμεν γηθόμενοι καὶ σοῦ τὰς πρεσβείας ἐκδεχόμεθα πρὸς Κτίστην τὸν πολυεύσπλαγγνον.

Στίχος. Τίμιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος τοῦ Ὁσίου Αὐτοῦ.

Χαίροις, ὁ τῆς Φρυγίας βλαστός, τῶν Ἀθηνῶν ἀρχιερεὺς πνευματέμφορος, ἀγῶνων καὶ ἀγωνίας συμεριστῆς σοῦ λαοῦ, τῶν ἐμπεριστάτων ἐνθεώτατος, ἐλπίς ἀκαταίσχυντος, κλονουμένων ἐνίσχυσις καὶ κατευθύντωρ, Μιχαήλ, ἀπλανέστατος τῆς ἀγέλης σου τῆς ἐλλόγου πρὸς θέωσιν· πάτερ θεο-

φορούμενε, ὡσεὶ εὐσυμπάθητος μὴ διαλίπης πρεσβεύων τὸν πανοικτίρμονα Κύριον ὑπὲρ τῶν ἐν ὕμνοις σὲ στεφόντων μελιρρύτοις, ψαλμοῖς καὶ ᾠσμασι.

Στίχος. Μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον.

Χαίροις, τὸν θρόνον τῶν Ἀθηνῶν ὁ εὐσθενῶς καταλιπών, ὅτε ἄνομοι εἰσέβαλον εἰς τὴν χθόνα τῆς Ἀττικῆς Δυτικοί, αἵματοχυσίας τῆς ἐλλόγου σου ἀγέλης, μακάριε, πρὸς φυγὴν καὶ τὴν ἄσημον οἰκήσας Κέα, ἣν παλαιστραν ἀνέδειξας τῶν καμάτων σου ἀρετῆς πρὸς τελείωσιν· μύστα παναγιώτατε τῆς χάριτος, βίον σου ὁ περατώσας ἐν μάνδρα τῆς Μουντινίτζης, ἰκέτευε Χριστὸν δοῦναι πᾶσι, Μιχαήλ, τοῖς σὲ τιμῶσι τὸ μέγα ἔλεος.

Δόξα. ᾠχος πλ. δ΄.

Τὸν ἐραστὴν τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ κάλλους καὶ ζηλωτὴν τῆς ἐν Χριστῷ δι' ἀσκήσεως τελειώσεως, Μιχαήλ τὸν Χωνιάτην, τιμήσωμεν πιστῶς βοῶντες· συλλήπτορ τῆς τῶν Ἀθηνῶν λαχούσης σοιποίμνης καὶ ἀντιλήπτορ τῶν τρυχομένων καὶ κακουχομένων, ὁ χάριτι θείᾳ σοφῶς καθοδηγήσας λαὸν πρὸς θέωσιν, οὐρανίου πόλεως κληρονόμους ἀνάδειξον εὐχαῖς σου τοὺς ἐκτελοῦντας ἐν πίστει τὴν ἀεισέβαστον μνήμην σου.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. Δέσποινα, πρόσδεξαι...

Νῦν ἀπολύεις...**τὸ Τρισάγιον καὶ τὸ Ἀπολυτίκιον.**

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος πλ. α΄. Τὸν συνάναρχον Λόγον.

ᾨρετῇ διαπρέψας καὶ ἀγιότητι, ποιμαντικῇ ἐπιστήμῃ καὶ ἀκραιφνεῖ βιοτῇ Ἀθηναίων στυλοβάτης ἐχρημάτισας, ὦ Χωνιάτα Μιχαήλ, ιεράρχα κραταιὲ καὶ ἄριστε ποιμενάρχα· διὸ καὶ εἴληφας χάριν ὑπὲρ ἡμῶν πρεσβεύειν πάντοτε.

Ἔτερον ὅμοιον.

ᾨθηνῶν ιεράρχην τὸν λογιώτατον καὶ συμπαθῆ ὡς ἀγῶνων συμεριστὴν τοῦ λαοῦ καὶ αὐτοῦ τῆς ἀγωνίας ὕμνοις μέλψωμεν νῦν, Χωνιάτην Μιχαήλ, τῆς σοφίας ποταμὸν καὶ κρήνην εὐρυμαθείας, αὐτοῦ λιτὰς τὰς ἀόκνους πρὸς τὸν Σωτῆρα ἐκδεχόμενοι.

Θεοτοκίον.

Χαῖρε, πύλη Κυρίου ἢ ἀδιόδευτος...

Ἀπόλυσις.

ΕΝ Τῷ ΟΡΘΡῳ

Μετὰ τὸν Ἑξάψαλμον τὸ Ἀπολυτίκιον, ὡς ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑσπερινῷ, μετὰ δὲ τὴν α΄ Στιχολογίαν Κάθισμα.

Ἦχος α΄. Τὸν τάφον Σου, Σωτήρ.

Τρισμάκαρ Μιχαὴλ Χωνιάτα θεόφρον, τὴν μνήμην σου λαμπρῶς Ἀπτικὴν οἱ οἰκοῦντες καὶ Κέαν καὶ Εὐβοίαν καὶ Φθιώτιδα σέβομεν καὶ μελίσμασι σὲ καταστέφοντες θείοις ἐκδεχόμεθα τὰς ἐκτενεῖς σου πρεσβείας πρὸς Κτίστην τὸν εὐσπλαγχνον.

Δόξα. Τὸ αὐτό. Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Καὸν σου τὸν σεπτὸν Μιχαὴλ Χωνιάτης, ὁ μύστης ὁ κλεινὸς Ἀθηνῶν, Θεοτόκε, λαμπρῶς ἐξωράϊσε, Μῆτερ Ἀθηνιώτισσα, καὶ κατέστησε τῆς Μητροπόλεως ἕδραν, παντευλόγητε, αὐτοῦ τοῦ σὲ καθ' ἐκάστην φαιδρῶς μεγαλύναντος.

Μετὰ τὴν β΄ Στιχολογίαν

Κάθισμα. Ἦχος δ΄. Ταχὺ προκατάλαβε.

Αγίων συνόμιλε, θεοειδὲς Μιχαήλ, τὴν πάνσεπτον μνήμην σου ἐπιτελοῦντες λαμπρῶς ἐκθύμως βοῶμέν σοι λύτρωσαι, Χωνιάτα, ἐσομένης γεέννης δῆμον τῶν Ἀθηναίων σὲ τιμώντων ὡς ὄρους σπηλαίων ἀσκητῶν Πανικοῦ ὄντως ὁμόζηλον.

Δόξα. Τὸ αὐτό. Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Πανάμωμε Δέσποινα, ἡ ἐλεοῦσα ἀεὶ πιστοὺς ἀνυμνοῦντάς σε μελισταγέσιν ὠδαῖς, ὑψόθεν κατάπεμψον πᾶσι μονογενοῦς σου οἰκτιρομὸς καὶ ἐλέη Τόκου σου, Θεοτόκε, καὶ ὑγίειαν ἅμφω ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων εὐχαῖς ἀδιαλείπτους σου.

Μετὰ τὸν Πολυέλεον Κάθισμα. Ἦχος γ΄. Τὴν ὠραιότητα.

Γεροφάντορα παναγιώτατον, σοφῶς ποιμάναντα ἀγέλην ἔλλογον τῶν Ἀθηναίων καὶ ἀσκητὴν ὁμόζηλον τοῦ Προδρόμου, ἐν αὐτοῦ τελέσαντα τῇ μονῇ βίον πρόσκαιρον, Μιχαήλ

τιμήσωμεν Χωνιάτην τὸν ἔνδοξον, ψυχῆς ἐν κατανύξει βο-
ῶντες· Χαῖρε, ἱεραρχῶν λαμπρότης.

Δόξα. Τὸ αὐτό. Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Τὴν σκοτισθεῖσάν μου ψυχὴν καταύγασον φωτὶ τῆς
χάριτος τοῦ θεοῦ Τόκου σου, ἄγνη Παρθένε, Μαριάμ,
ἐλπίς τῶν ἀπηλπισμένων, καὶ ἀγλὺν ἀπέλασον τῶν ἀπείρων
πταισμάτων μου, ὅπως εὕρω ἔλεος ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς Κρίσεως
καὶ πόθῳ ἀσιγήτως βοῶ σοι· Χαῖρε, ἡ Κεχαριτωμένη.

Τὸ α΄ Ἀντίφωνον τοῦ δ΄ ἤχου καὶ τὸ Προκείμενον.

Τίμιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος τοῦ Ὁσίου Αὐτοῦ.

Στίχος. Μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον.

Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην (Κεφ. ι΄ 9 -16).

Ζήτει τῇ μνήμῃ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

Ὁ Ν΄ Ψαλμός.

Δόξα. Ταῖς τοῦ Ἱεράρχου πρεσβείαις, Ἐλεῆμον,..

Καὶ νῦν. Ἰδιόμελον. Ἦχος πλ. β΄.

Στίχος. Ἐλεῆμον, ἐλέησόν με, ὁ Θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός Σου καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν Σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου.

Λογιωτάτων ἱεραρχῶν ἀρχέτυπον γενόμενος καὶ ὁσίων πατέρων ποιμαντικούς μιμούμενος τρόπους διάκοσμος τῆς τῶν Ἀθηναίων ἐπώφθης Ἐκκλησίας, Μιχαήλ ἀξιάγαστε· καταλιπὼν γὰρ τὸν θρόνον σου καὶ ἐξορίας βαδίσας τρίβον ἐν καιροῖς δυσχειμέροις ἀνόμων εἰσβολῆς Βουργουνδίων, ἰσαγγέλωσ ἐπολιτεύσω, μακάριε· καὶ νῦν Χριστῷ ἀγαλλιόμενος ἐν πόλῳ δόξης μὴ παύση Αὐτῷ πρεσβεύων ὑπὲρ τῶν τιμώντων τὴν λαμπρὰν καὶ ἀεισέβαστον μνήμην σου.

Σῶσον, ὁ Θεός, τὸν λαόν Σου...

**Εἶτα ὁ Κανὼν τοῦ Ἱεράρχου, οὗ ἡ Ἀκροστιχίς·
“ Μιχαὴλ Χωνιάτου, Ἀθηνῶν εὐχους αἶνος. Χ.”**

Ῥδὴ α΄. Ῥχος δ΄. Ἀνοίξω τὸ στόμα μου.

Μὴ παύση δεόμενος Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν τιμώντων σε καὶ πίστει τὴν μνήμην σου τὴν ἱεράν, Μιχαήλ, θείοις ἄσμασι τελούντων, Χωνιάτα, Φρυγίας μυράλειπτρον πανευωδέστατον.

Ῥσχὺν θείαν ἄνωθεν λαβὼν ἐκ χρόνων νεότητος σοφίας τῆς θύραθεν ὄφθης εἰκὼν διαυγῆς καὶ διήνυσας τὸν βίον, Χωνιάτα, ἀμέμπτως ὡς ἄυλος μέροψ, πανεύφημε.

Χριστοῦ φίλε γνήσιε, γενναῖε καὶ λογιώτατε, ἀρχαίου ἐράσμιε πολιτισμοῦ, Μιχαήλ, ὑπεδέξατο τῶν Ἀθηνῶν ἡ πόλις ὡς δώρημα τίμιόν σε, ἱερώτατε.

Θεοτοκίον.

Ῥαπεύρανδρε Δέσποινα, ἡμῖν Υἱοῦ τοῦ πανσέπτου σου ὑψόθεν κατάπεμψον ἐλέη καὶ οἰκτιροὺς τοῖς τιμῶσί σε ὡς τοῦ Θεοῦ μητέρα σεμνήν, εὐσυμπάθητον καὶ ἄγαν εὐσπλαγχνον.

ᾠδὴ γ΄. Τοὺς σοὺς ὑμνολόγους.

Ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν τιμῶσα τὴν μνήμην σου, σῶφρον Μιχαήλ, τοὺς πόνους μεγαλύνει σου, οὓς ἔτλης δι' ἀγάπηςιν καὶ στήριξιν ποιμνίου σου ἐν δυσχειμέροις τοῖς ἔτεσι.

Λιπὼν τὸν σὸν θρόνον ἐκουσίως, σεπτὲ ἱεράρχα Μιχαήλ, ὅτε οἱ λατινόφρονες ἐπιδρομεῖς ἐμπόδιζον σῶν καθηκόντων ἄσκησιν εἰς νῆσον Κέα κατέφυγες.

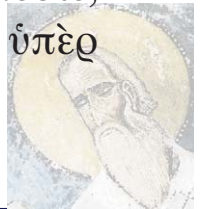
Χαρίτων τοὺς πλήρεις οὐρανίων Πανείου τοῦ ὄρους ἄσκητὰς ἐθαύμαζες καὶ σκάμματα αὐτῶν ἐξήλους, ἅγιε, πρὸς ἀρετῆς ἀπόκτησιν καὶ ἐν Χριστῷ ὀλοκλήρωσιν.

Θεοτοκίον.

ᾨράϊσμα, Κεχαριτωμένη, Χριστοῦ Ἐκκλησίας τιμαλφές, τοῦ παναγίου Τόκου σου, ὠράϊσον τῶν δούλων σου τὸν βίον προστασία σου καὶ ἀρῶραγεῖ μεσιτεία σου.

Κάθισμα. ᾠχος δ΄. Ἐπεφάνης σήμερον.

Ἐκκλησίας σέμνωμα τῶν Ἀθηναίων, Μιχαήλ θεσπέσιε, ἱεροφάντορ θαυμαστέ, σαυτὸν ἀκόπως ἠνάλωσας ὑπὲρ σῆς ποιμνης, ποιμὴν ὡς ἀνύστακτος.

Δόξα. Τὸ αὐτό. Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Παναγία Δέσποινα, παραμυθία θλιβομένων, πλήρωσον ἡμᾶς ἀφάτου χαρμονῆς καὶ προστασίας ἀγρούπνου σου τοὺς μελωδοῦντας τὸν πάνσεπτον Τόκον σου.

ᾠδὴ δ΄. Ὁ καθήμενος ἐν δόξῃ.

Νέκταρ γνώσεως τρυγήσας, Μιχαὴλ ἀξιάγαστε, Χωνιάτα Μάκαρ, ἐκ χειλέων τοῦ διδασκάλου σου, ἀρχιερέως Νικήτα, μέλι ἡδιστον ἐπιγνώσεως καὶ σωφροσύνης παρήγαγες.

Γλασμὸν ἡμῖν ἐξαίτει, Μιχαὴλ παναοίδιμε, τοῖς ἀνευφημοῦσι σὲ ὡς ἱεράρχην θεόσοφον, ἐν ταῖς Ἀθήναις αὐγαῖς σου διαλάμπαντα ἀγαθότητος καὶ προσφορᾶς πρὸς τοὺς ἔγγιστα.

Ἄνερ, Μιχαὴλ θεόφρον, ὡς σοφίας κειμήλιον, γνώσεως ταμεῖον καὶ διανοήσεως μέλαθρον, ἀνθρωπιστὰ ἱεράρχα, διεκόσμησας ποιμασία σου τὴν Ἀττικὴν, νῦν τιμῶσάν σε.

Θεοτοκίον.

Τοῦ ἐχθίστου ἐπηρείας σοὺς ἰκέτας ἐκλύτρωσαι, Κεχαριτωμένη, Θεοτόκε, Ἀθηνιώτισσα, καὶ χειραγώγει τοὺς πόθῳ μελωδοῦντάς σε πρὸς μετάνοιαν καὶ ἀρετῆς ὀλοκλήρωσιν.

Ῥδὴ ε΄. Ἐξέστη τὰ σύμπαντα.

Οὐράνωσον φρόνημα τῶν νῦν μακαριζόντων σε, Μιχαήλ, τρισμάκαρ Χωνιάτα, ἀόκνοις πόνοις τῶν Ἀθηνῶν τῶν κλεινῶν σοφῶς κατηγήσαντα λαόν, τὸν μὴ γνῶντα πίστεως τὰς ἀρχάς, ἐνθεώτατε.

Υμνοῦμέν σε πάντοτε ὡς κουφιστὴν τῆς ποιμένης σου ἐκ δυσβάκτων φόρων καὶ ἐφόδου ἐπιδρομέων ἀζυμιτῶν, Μιχαήλ, ποιμὴν καὶ φρουρὸν τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἀπάσης στήριγμα Ἀττικῆς ἀδιάσειστον.

Ἀθήναιον σέμνωμα, ἐκόσμησας τὸν θρόνον σου, Μιχαήλ γενναῖε Χωνιάτα, σαπφείροις λόγων καὶ μαργαρίταις τῆς σῆς ἀμέμπτου τῷ ὄντι βιοτῆς, ἱεράρχα ὅσιε καὶ σεμνὸν καὶ πραότατε.

Θεοτοκίον.

Θεοῦ τοῦ οἰκτίρμονος ὁ Λόγος ὁ θειότατος ἐν σεπτῇ νη-
δύϊ σου, Παρθένε, κατασκηνώσας Θεογεννήτορ ἀγνή,
ἐθέωσε γένος τῶν βροτῶν, τὸ ἀεὶ γεραῖρόν σε καὶ λαμπρῶς
μεγαλῦνόν σε.

Ῥδὴ στ΄. Τὴν θείαν ταύτην.

Ἡ Ἀττικὴ ἐπαγάλλεται καὶ χαίρει Μεσογαία ἢ εὐφορος,
ἦνπερ ἠγάπησας καὶ τοῖς ποσί σου ἐβάδισας πρὸς
ἀσκητῶν Πανείου ὄρους ἐπίσκεψιν.

Νῦν Κέα νῆσος τὴν μνήμην σου τελοῦσα, Μιχαήλ, κατα-
φεύγει σοι πιστῶς κραυγάζουσα· φρούρει ἀεὶ καὶ περι-
σκεπε τὴν νῆσον ἐξορίας τῆς ἐκουσίου σου.

Ὡς ἱερὸν ἐγκαλλώπισμα σεμνεῖον Μουντινίτζης γεραίρει
σε, ἐν ἧ τὸ πνεῦμά σου τῷ Παντεπόπτη παρέδωκας
Κυρίῳ, Χωνιάτα, σεβασμιώτατε.

Θεοτοκίον.

Καὲ Θεοῦ ἀχειρότευκε, τὴν μνήμην Μιχαήλ τοὺς γεραί-
ροντας, Ἀθηνιώτισσα, καὶ σὲ λαμπρῶς μεγαλύνοντας
ἀξίωσον ἀφθίτου ἀγαλλιάσεως.

Κοντάκιον. ᾠχος πλ. δ΄. Τῆ Ὑπερμάχῳ.

Τὸν ἱεράρχην Ἀθηνῶν λαμπρῶς ὑμνήσωμεν τὸν λογιώ-
τατον, φιλόανθρωπον, διδάσκαλον, κουφιστὴν τῶν ἐν
ἀνάγκαις καὶ ἀσκουμένων ἐν σπηλαίοις ζηλωτὴν, ὡς βά-
θρον πίστεως, Μιχαήλ τὸν Χωνιάτην, ὕμνοις πρέπουσι πί-
στει ψάλλοντες· Χαίροις, πάτερ θειότατε.

Ὁ Οἶκος.

Ἄριστε ποιμενάρχα, Μιχαήλ Χωνιάτα, ἐνδόξων Ἀθηνῶν,
ὡς πατέρων σε τιμῶμεν λογίων φανὸν καὶ ἀρχιερέων
θεαυγῶν σέμνωμα καὶ μνήμην ἐκτελοῦντές σου τὴν πάνσε-
πτον τρανῶς βοῶμεν·

*Χαῖρε, τὸ βλάστημα τῆς Φρυγίας
χαῖρε, τὸ οἶκημα τῆς σοφίας.*

*Χαῖρε, Ἀθηνῶν τῶν κλεινῶν σεμνολόγημα
χαῖρε, εὐκλεῶν μυστιπόλων ἀκρόρεια.*

*Χαῖρε, λύχνος παμφαέστατος ἀγαπήσεως Χριστοῦ
χαῖρε, στῦλος ἀδιάσειστος προστασίας τοῦ λαοῦ.*

*Χαῖρε, ὁ καθαιρέτης τῆς σκοτείας καὶ πλάνης
χαῖρε, ὁ ὑπηρέτης τῆς ἐλλόγου ἀγέλης.*

*Χαῖρε, πατέρων θείων ὁμόζηλος
χαῖρε, ἀγγέλων δήμων ὁμόσκηνος.*

*Χαῖρε, θερμὸς ἀρωγὸς τῶν πενήτων
χαῖρε, ταχὺς βοηθὸς τῶν καμνόντων*

Χαίροις, πάτερ θειότατε.

**Καὶ ἀναγινώσκειται τὸ Μηνολόγιον τῆς ἡμέρας, ἥτοι τῆς
Δ' Ἰουλίου. Εἶτα λέγομεν.**

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Μιχαὴλ
τοῦ Χωνιάτου, Μητροπολίτου Ἀθηνῶν, πνευματοφόρου.

Στίχοι.

**Λογίων ἱεραρχῶν, Μιχαήλ, κέρας,
Ἄθηνas ἐκόσμησας σῆ ποιμασία.**

Συναξάριον.

Ο ἐν ἁγίοις θεοφόρος πατὴρ ἡμῶν Μιχαήλ ὁ Χωνιάτης (1138-1222), πατρίδα ἔσχε τὰς Χώνας τῆς Φρυγίας, ἔνθα ὁ αὐτῷ φερώνυμος Μιχαήλ ὁ ἀρχιστράτηγος τὸ μέγα ἐπετέλεσε θαῦμα τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ποταμίου ῥοδὸς πρὸς διάσωσιν τοῦ ἐκεῖσε ναοῦ αὐτοῦ. Ἐμαθήτευσε παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Μητροπολίτου τῆς πόλεως Νικήτα, τοῦ προφητικοῦ ἀξιωθέντος χαρίσματος, καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τοῦ εἴτα Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης ἁγίου Εὐσταθίου. Κάτοχος ὢν πάσης θύρα-θεν σοφίας διηκόνησε τῷ Πατριαρχεῖῳ ἐπ' ὀλίγον, ἐξ οὗ χάριτι θεία ἐπελέγη Μητροπολίτης τῆς πάλαι εὐσήμου καὶ τότε ἀσήμου πόλεως τῶν Ἀθηνῶν. Ἐν αὐταῖς ἠργάσθη πρὸς κουφισμὸν τοῦ λογικοῦ αὐτοῦ ποιμνίου ἐκ τῶν καθ' ἡμέραν ἀναγκῶν, τῆς ἐνδημούσης πενίας καὶ τῶν πειρατικῶν ἐπι-δρομῶν ὡς καὶ τὴν πνευματικὴν ὀλοκλήρωσιν κλήρου καὶ λαοῦ τῆς λαχού-

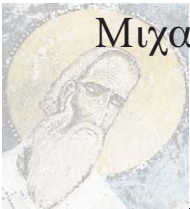

σης αὐτῷ ἐπαρχίας. Στενῶς συνεδέθη μετ' ὁσίων ἀσκητῶν τοῦ ἐν Λαυρεωτικῇ Πανείου ὄρους, ὁμόζηλος τῶν τρόπων αὐτῶν γενόμενος. Ἡ τῶν Ἀθηνῶν κατάληψις ὑπὸ τῶν Βουργουνδίων εἰσβολέων ἐν ἔτει 1204 καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς ἀπαγόρευσις ἐξασκήσεως τῶν πνευματικῶν καὶ ποιμαντικῶν αὐτοῦ καθηκόντων ἴθυνε τὸν Μιχαῆλ εἰς ἐκουσίαν ἐξορίαν εἰς Θεσσαλονίκη, Εὐβοίαν καὶ Κέα, ἔνθα παρέμεινεν ἐπὶ δέκα πλήρεις ἐνιαυτοὺς ἐργαζόμενος διὰ τὴν χειμαζομένην αὐτοῦ ἀγέλην. Τέλος ἀπεσύρθη εἰς τὴν ἱερὰν μονὴν Τιμίου Προδρόμου Μουντινίτζης παρὰ τὰς Θερμοπύλας, ἔνθα καὶ τὸ ζῆν ἐν εἰρήνῃ ἐξεμέτρησεν ἐν ἔτει 1222 καταλιπὼν πλούσιον συγγραφικὸν ἔργον καὶ φήμην ὁσίου ἱεράρχου.

Ταῖς αὐτοῦ ἁγίαις πρεσβείαις, Χριστὲ ὁ Θεός, ἐλέησον καὶ σῶσον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Ῥδὴ ζ'. Οὐκ ἐλάτρευσαν.

Ἐνθεώτατε τῶν Ἀθηναίων πρόεδρε, βολαῖς παμφώτοις σου ποιμαντικῆς ἀγωγῆς ἐφώτισας ποιμνὴν σου καὶ ἀπεδίωξας τὴν σκοτόμαιναν αὐτοῦ πασῶν τῶν θλίψεων, Μιχαῆλ πνευματοφόρε.

Υμνοὶς στέφομεν τὴν σεβασμίαν μνήμην σου φαιδροῖς ἐκάστοτε οἱ δῆμοι τῆς Ἀττικῆς, οὓς λόγοις ἐστήριξας σοφοῖς καὶ πράξεσι συμπαθείας σου πρὸς πάντα ἐμπερίστατον, Μιχαήλ ἱεροφάντα.

Χῶναι, ἅγιε, σεμνύνονται σπαργάνοις σου καὶ ἡ περὶ χωρὸς τῶν Ἀθηνῶν εὐλαβῶς γεραίρει τὴν μνήμην σου, ἣν διεκόσμησας ποιμασίᾳ σου θεοτερπεῖ, πανόσιε Μιχαήλ πνευματοφόρε.

Θεοτοκίον.

Οδηγήτρια ἀπλανεστάτη πέφηνας τῶν προστρεχόντων σοι, Μῆτερ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ γέρας ἀτίμητον, Ἀθηνιώτισσα, τῶν ἀείποτε ὑμνούντων σε ὡς ἔνθερμον ἐν τῷ βίῳ παραστάτιν.

ᾠδὴ η΄. Παῖδας εὐαγεῖς.

Υμνοὶς, Μιχαήλ, σέ, Χωνιάτα, εὐτάκτοις ἀξιοχρέως μεγαλύνομεν, δῶρημα πολύτιμον Ἀττικῆς καὶ καύχημα τῶν Ἀθηνῶν τῆς πόλεως, σεβασμιώτατε, ὡς θείων μυστιπόλων πυξίον καὶ ἀρχιερέων διάκοσμον λογίων.

Στῦλος ἀρῶαγῆς κακουχομένων καὶ βάκτρον ἐμπερι-
στάτων σταθερώτατον, Μιχαήλ, ἐν ἔτεσι δυσχειμέροις
πέφηνας, στηρίζων σοῖς διδάγμασι λαὸν ὀρθόδοξον εὐσήμου
Ἄττικῆς, ἧς ὑπῆρχες ἱεράρχης μέγας καὶ θεῖος ποιμενάρχης.

Ἄγαλμα σοφολογιωτάτων ἐδείχθης ἀρχιερέων θεοσμί-
λευτον, Μιχαήλ, καὶ σκῆνωμα χάριτος θεότευκτον· διὸ
τὴν θεῖαν μνήμην σου πανηγυρίζοντες οἱ δῆμοι Ἀθηνῶν, Με-
σογαίας, Κέας καὶ Εὐβοίας σὲ ἀνυμνολογοῦμεν.

Θεοτοκίον.

Ἰθυνον τοὺς μεγαλύνοντάς σε πρὸς δόμους τῆς ἀφθαρσίας,
Μητροπάρθενε, Παναγία Δέσποινα, ὡς πιστῶν ἰθύντειρα
ἀπλανεστάτη κράζομεν πρὸς ὀλοκλήρωσιν τῶν ὕμνοις ἐκτε-
νῶς μελωδούντων Μιχαήλ τὴν μνήμην, τοῦ θεοῦ Χωνιά-
του.

ᾠδὴ θ'. Ἄπας γηγενῆς.

Ἦν πανευλαβῶς τὴν μνήμην σου ἄγοντες τὴν πανσεβά-
σμιον, Μιχαήλ, κραυγάζομεν· τῆς Μεσογαίας, Κέας,
Φθιώτιδος, Εὐβοίας καὶ τοῦ ἄστεως Ἀθίδος κόσμημα,

οὐρανόθεν φρούρει καὶ περίσκεπε, Χωνιάτα, τοὺς σοὶ καταφεύγοντας.

Ὁλβε τιμαλφές Χριστοῦ θείας πίστεως, μονὴν ἡγίασας Μουντινίτζης, ἔνδοξε ἱερομύστα, Φρυγίας βλάστημα, ἐν ἧ Θεῷ παρέδωκας, μάκαρ, τὸ πνεῦμά σου, Χωνιάτα Μιχαήλ, πολύτιμον Ἐκκλησίας Χριστοῦ σεμνολόγημα.

Στῦλος φωταυγῆς Θεοῦ ὄφθης γνώσεως, ὃ τὴν σκοτόμαιναν διάλυσας τάχιστα τῆς ἀγνωσίας ἐλλόγου ποιμένης σου καὶ χρυσαυγὴν εὐφρόσυνον τῆς ἐπιγνώσεως ἀνατείλας Ἀθηναίων τάγμασι, Μιχαήλ Χωνιάτα, θειότατε.

Θεοτοκίον.

Χαῖρε, ἀγαθή, Παρθένε θεόνυμφε, Ἀθηνιώτισσα, εὐλαβῶς βοῶντές σοι σὴν παρῴησιαν ἀπεκδεχόμεθα τὴν μητρικὴν πρὸς Τόκον σου τὸν πολυεύσπλαγγον, ὄν ἐκθύμως ἅπαντες δοξάζομεν εἰς αἰῶνας καρδίᾳ καὶ χεῖλεσι.

Ἐξαποστειλάριον. Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.

Διάκοσμον περίβλεπτον τῶν Ἀθηνῶν τιμήσωμεν καὶ Μεσογαίας καὶ Κέας τὸν θεοφόρον πολίτην ὡς ἱεράρχην

πάνσοφον καὶ ἀσκητῶν ὁμόζηλον καὶ μαργαρίτην πίστεως,
νῦν Μιχαὴλ Χωνιάτην, τὸν πολυτίμητον ὄντως.

Θεοτοκίον.

Σεμνή Ἀθηνιώτισσα, ναόν σου ἐξωράϊσε, Θεογεννήτορ
Παρθένε, ὁ Μιχαὴλ Χωνιάτης, τῆς πόλεώς σου πρόεδρος
καὶ ἱεράρχης ὄσιος, μεθ' οὗ ἀνευφημοῦντές σε δοξολογοῦμεν
ἀπαύστως τὸν σὸν πανίερον Τόκον.

**Εἰς τοὺς Αἴνους ἰστῶμεν στίχους δ'
καὶ ψάλλομεν Στιχηρὰ Προσόμοια.**

Ἦχος α'. Τῶν οὐρανίων ταγμάτων.

Λογίων ἀρχιερέων τὸ σεμνολόγημα καὶ εὐλαβῶν ποιμέ-
νων Ἀθηνῶν Ἐκκλησίας διάκοσμον τὸν θεῖον, δεῦτε
λαμπρῶς Μιχαὴλ εὐφημήσωμεν τὸν Χωνιάτην, ἐν ἄσμασι
καὶ ᾠδαῖς μελιρρύτοις οἱ χριστώνυμοι.

Τὴν εἰσβολὴν Βουργουνδίων μὴ ἀνεχόμενος εἰς Ἀττικὴν
σὸν θρόνον, Μιχαήλ, ἐκουσίως κατέλιπες καὶ Κέα
καταλαβὼν τὸν λαόν σου ἐνίσχυες καθυπομεῖναι κακώσεις

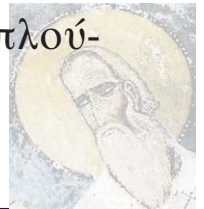
καὶ συμφορὰς σοῖς μεστοῖς ἀγάπης γράμμασι.

Τοῖς θεοπνεύστοις σου λόγοις, φιλαγιότητι, ἐμπρόκτω βιοτῇ σου καὶ ἀγάπη πρὸς πέλας ἐκόσμησας τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, Μιχαήλ ἱερώτατε, τῶν ἀσκητῶν τοῦ σπηλαίου τοῦ Πανικοῦ τῆς ἀσκήσεως ὁμόζηλε.

Πανηγυρίζοντες μνήμην τὴν ἀεισέβαστον καὶ φωταυγῆ σου, μάκαρ Μιχαήλ Χωνιάτα, σεπτὲ ἱερομύστα τῶν Ἀθηνῶν, τὴν λαμπρὰν ποιμασίαν σου ἀνευφημοῦμεν καὶ πόνους σου ἱεροῦς ἀρετῆς πρὸς ὀλοκλήρωσιν.

Δόξα. ᾠχος πλ. α΄.

Τὸ κλεινὸν τῶν Ἀθηνῶν ἄστνυ καὶ ἡ περὶ αὐτὸ εὖσημος τῆς Ἀττικῆς ἐπαρχία ὡς ποιμενάρχην τιμᾶ καὶ γεραίρει σε ἔνθεον, Μιχαήλ Χωνιάτα, πνευματέμφορε· σὺ γὰρ ἀγιοπρεπῶς πολιτευσάμενος καὶ τὰς χρείας ἄμφω θεραπεύσας τῆς λογικῆς σου ποιίμνης οὐρανοπολίτης γέγονας· καὶ νῦν Χριστῷ συνὼν τῷ πανευιλάτῳ ἀδιαλείπτως Αὐτῷ πρεσβεύεις ἡμῖν ἀφθόνως πέμψαι τὸ Αὐτοῦ μέγα καὶ πλούσιον ἔλεος.

**Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. Μακαρίζομέν σε, Θεοτόκε
Παρθένε,...**

Δοξολογία Μεγάλη καὶ Ἀπόλυσις.

ΕΝ Τῃ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Τὰ Τυπικά, οἱ Μακαρισμοὶ καὶ ἐκ τοῦ Κανόνος τοῦ
Ἱεράρχου ἡ γ' καὶ ἡ στ' ᾠδή.

Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγέλιον τοῦ ἁγίου
Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.
(Ζήτει τῇ ΙΓ' Νοεμβρίου)

Κοινωνικόν. Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον.

Μεγαλυνάριον.

Χαίροις, Χωνιάτα τῶν Ἀθηνῶν Μιχαήλ, ἐπόπτα,
ἀρχιθῦτα καὶ ἀρωγέ, χαίροις, Μεσογαίας, Θερμοπυλῶν,
Εὐβοίας καὶ Κέας ὁ οἰκῆτωρ, θεομακάριστε.

Δίστιχα

Μιχαήλ Χωνιάτην, Ἀθηνῶν εὖχος,
ἦσε Χαραλάμπης Νικολάου χάριν.
Σπυρίδωνα καὶ Ἀθανάσιον φρούρει
ἀπαύστως, Μιχαήλ, βοᾷ Χαραλάμπης.

